

י"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
 פר"ח שרה תשפ"ג + גליון קע"ח

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
 הגה"ח ר' זרח רוזנשל שליט"א

רשעות אנשי שכם באמרים נשיא אלוקים אתה בתוכנו

גר ותושב אנכי עמכם, תנו לי אחזת קבר וגו'. ויענו בני חת וגו' נשיא אלוקים אתה בתוכנו (בראשית כג, ד-ה). אמר כבוד חותני הה"צ נ"י על פסוק הנ"ל, כי אברהם אבינו ע"ה רצה בזה לקבל את גזרת הגרות, כמו שאמר לו השי"ת בבית בין הבתרים (בראשית טו, יג), "ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך". והם שהיו רשעים, לא רצו שיע"ז בלבד יהיה נחשב לו זאת לגרות, ובכך יפרע את שטר חובו. על כן אמרו לו, "נשיא אלוקים אתה בתוכנו". וגו'.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

אבות למדו תורה

וכדה על שכמה (בראשית כה, מה). איתא בגמ' (ומא כח ע"ה) קיימו האבות כל התורה כולה עד שלא ניתנה. וכאן באה התורה לרמוז על כך, שגם רבקה זכתה לכך, והו' "וכדה", שכל כ"ד ספרי קודש היו על שכמה.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

מסירות נפש בקריאת שמע

ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען (בראשית כג, ג). הנה יש לפרש ותמת שרה היינו שהי' לה מסירת נפש על קדושת השם, בקרית ארבע היינו בעת קריאת שמע, ארבע פעמים ביום, והם שתיים בתפלת השחר אחת קודם הקרנות ואחר ביצור אור, ושתיים בלילה אחת בערבית ואחת על מטתו, כמבואר בפרי עץ חיים (שער קריאת שמע וברכותיה, פרק ה). הוא חברון, 'חברון' הוא לשון דביקות, היינו על ידי שמחבר ומדבק עצמו ונשמתו להשם יתברך. והאריך יכול האדם לזכות לדביקות השם, ולמסירת נפש על קדושת השם כזה, בארץ כנען, היינו על ידי מדות השפלות שמרומז בארץ כנען כידוע.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

זריעת יצחק להמשיך חסדים לדורות הבאים

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים (בראשית כה, טו). יש לרמז הכתוב "ויצא יצחק לשוח בשדה", רצה לומר שייצא להתפלל בבחי' שדה שהוא מקום זריעה, שתפלתו תצמיח לדורות הבאים, "לפנות ערב" לעת הזמנים החשכים של הגלות המר הזה, שאפשר שלא יהיו ראויים מצד עצמם לכלום, ואולי אף להתפלל על כך יקשה עליהם מאוד מגודל ההסתור והחשכות, הנה יוכלו להתחזק בכוחו של יצחק אבינו ע"ה, שתקן תפלה לעת התגברות הדינים, ומכוחו יוכלו אף בזמנים אלו לעמוד בתפלה ולכוין לבם לאביהם שבשמים, ולהמשיך אף אז חסדים ורחמים, מאוצר מתנת חינום הגנוז להם מאז. גם ירמז "לפנות ערב", שע"י תפלה זו נוכל לפנות ולסלק בחינת ערב וחושך שבשנות הגלות, ולהמשיך ולגלות אף בהם את האור. "וירא והנה גמלים באים", גמלים רמז לגמילות חסדים, שיצחק אבינו ע"ה ראה אז בעיניו איך שתפלתו

נזרעה לדורות, שלעת החשכות והגלות עדיין יוכלו להתחזק מכוחו ולשפוך שיח לפני צורם ולפעול בתפלה שיבואו הגמילות חסדים, מאת ה' הטוב יתברך ויתעלה. והנה תפלת המנחה נרמזה בתורה הק' בלשון "שיחה" לשוח בשדה. ונראה לבאר הטעם בזה, שתפלה כזאת בבחינה הנוכרת למעלה, יש להתאמץ שתהא התפלה יוצאת מעומק הלב, בבחינת שיחה שמשוחח עם קונו כביכול, שרק ע"י תפלה הבאה מפנימיות הלב, בבחינת "שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'" (איכה ב, ט), אפשר למתק הדינים, ולהמשיך חסדים טובים אף בעת המנחה.

ובפרט בש"ק לפנות ערב הוא רעוא דרעוין, ובזמן כזה בודאי מתעורר כוחו של יצחק אבינו ע"ה, ועתה כל העת לשפוך שיח לפני אב הרחמן, לפנות ולדחות כל החושך הן ברוחניות והן בגשמיות, ובודאי מסוגל העת לראות "והנה גמלים באים" להמשיך השפעת חסד ורחמים למשך כל השבוע הבעל"ט.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחה

נחלי אש בקצירת האומר

בתוך הדין בא חסדים לישראל

ויצא יצחק לשוח בשדה וגו'. מנחה הוא עת התעוררות הדינים (פדאיאת זוה"ק בפרשה זו קלב; ובפרשת יתרו פח). אמנם פנימיות הדין הוא רחמים. ע"כ נאמר וירא והנה גמלים באים, שבאותה שעה עצמה באים רחמים וחסדים לישראל.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

התלהבות ויישוב הדעת כהרא מחתא

שני חיי שרה (בראשית כג, א). פרש"י, כולן שוין לטובה. הנה ארז"ל מטבע של אברהם אבינו ע"ה זקן וזקנה מכאן ונחורו ובתולה מכאן. וביארו בספה"ק (עיי' י"ב לב), דבימי הנעורים יש מעלה לעבוד את השי"ת בזריות ובהתלהבות וחשק כרשפי אש, מה שקשה יותר בימי הזקנה. ומאריך בימי הזקנה יש מעלה בעבודת השי"ת בחכמה ויישוב הדעת מבלי רתיחת הדמים. אכן אברהם אבינו הי' לו המעלות של ימי הנעורים וימי הזקנה בחדא מחתא, עכ"ה.

וזהו שרמז הכתוב "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". שהשי"ת יתן את המעלה של לבבות האבות - שנתקרו רתיחת הדמים אצלם, ויש להם יישוב הדעת - על בנים, ולב בנים - שיש להם התעוררות כרשפי אש - על אבותם.

וזהו שרמז רש"י ז"ל כולן שוין לטובה, שגם אצל שרה אמנו ע"ה, היתה בת ק' כבת כ', וכל השנים היו שוין אצלה לטובה, שהי' לה תמיד את כל המעלות של כוחות הנעורים ומעלות הזקנה.

(כ"ק מרן רבינו הנזר דוד ז"ע)

"זממה שדה ותקחהו"

הפקעת קדושת מערת המכפלה הנוראה
 מידי החיצונים וכוחות הרע

איך לא עבר א"א על לא תחמוד

א) הקשו מפרשי התורה (חת"ס האב"ז ופ"א) שנפסק ברמב"ם הלכות גזילה ואבידה פ"א הלכה ט' שכל החומד ביתו של חבירו או כל דבר שאפשר לו שיקנה ממנו, ומכביד עליו ברעים ומפציר בו עד שלקחו ממנו, אע"פ שנתן לו דמים רבים - הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר "לא תחמוד" וכו'. והנה כאן אנו לומדים בפרשת חיי שרה איך שא"א שראה את מערת המכפלה וחשק בה, ובירר מי הבעל הבית, וכששמע שהוא עפרון הרבה עליו רעים שכל בני חת יהיו סוסורים בינו לבין עפרון, עד ששלם.

האם שרה השתדלה בקניית מערת המכפלה

ב) מובא במדרש תהילים ובתנחומא פ' חיי שרה) שהספד א"א על שרה אמנו ע"ה היה פרק "אשת חיל מי ימצא", והמדרשים מפרשים כל פסוק ופסוק על שרה אמנו ע"ה "בטח בה לב בעלה" - כשאמר א"א לשרה אמרי נא אחותי את וכו', "דרשה צמר ופשתים" - שהבינה להפריד בין יצחק שמכונה צמר לבין ישמעאל שמכונה פשתים, וכן עד"ז כל פסוק. והנה בפסוק "זממה שדה ותקחהו" ששרה אמנו זממה את שדה המכפלה ושם נקברה שנאמר "ואחרי כן קבר אברהם את שרה". שלכאורה איך יתכן לומר ששרה אמנו זממה ולקחה את שדה המכפלה, הרי פסוקים מפורשים שא"א השתדל בקניית מערת המכפלה רק לאחר פטירת שרה אמנו.

סוד המערה שנתגלה לאברהם אבינו

וכדי ליישב כל התמיהות הנ"ל נקדים בזה ממה שמובא בספה"ק בסוד מעלת מערת המכפלה. ומובא מחסד לאברהם בעין משפט (מהר"א) שהאיל של יצחק ברח למערת המכפלה, ובפרד"א (פרק ל"ו) איתא שכאשר באו המלאכים לא"א, הלך א"א עם בנו ישמעאל ליטול ג' פרים עבור אורחיו, והלך אחריהם המלאך רפאל בסתר ובחשאי ולאחר שנטל א"א שני פרים ונתנן ביד ישמעאל להוליכן לביתו, ורצה לקחת את הפר השלישי, נדמה לפניו המלאך רפאל כפר חשוב, וזהו אותיות רפאל פר-אל חשוב, וכשבא א"א ליטול היה הפר נשמש ממנו ובורח, עד שהוליכו לפתח מערת המכפלה. ונפתח לפניו פתח המערה והריח ריח גן עדן וראה שאדם וחיה קבורים שם, כשהם שוכבים על שתי מיטות מוצעות ונרות דולקים למראשותיהם. ובוזה"ק בפרשתינו (דף קכ"ז ע"ה) אומר שא"א היה כל יום הולך להתפלל לשדה שליד מערת המכפלה שהיתה מעלה רוחות עליונים, ואור בוקע מתוך המערה, ושם היה הקב"ה מדבר עמו, ותמיד היתה תשוקתו לאותו מקום. ונונעם אלימלך בפ' יוחי מביא בשם הספרים (אלשיך הק; הרמ"א מפאנו, בינות אלם פרק טו ומגלה עמוקות בפ' יושב וברפ"ת ואתחנן אופן רכ"ח) שכל התפילות עולות למעלה דרך מערת המכפלה, והוא מעורר את האבות הק'!

המשך בעמוד ב' <<<

"ותיקה הצעיף ותתכס"

טוב, ושמח בקירבת אלוקים שיש לו בשעת היסורין, הרי שבזכות זה יעשה מעלמאי דאתכסיא עלמא דאתגליא, והשמש תצא ממקום כסויה, ויתגלה טובו הגדול לעין כל, עכתדה"ק.

ובזה יבוארו בס"ד דברי הרה"ק הרבי ר' זושא מאניפולי זי"ע על המשנה (ריש יבמות) "חמש עשר נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן וכו'", שהשם י"ה שהוא בגימט' חמשה עשה, פוטר כל הצרות מישראל. ובספה"ק בית אהרן (ל"טו באב) מבאר בזה מאז"ל (תענית טו) "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב", פירוש שם י"ה שהוא בגימט' חמשה עשה, שמעורר רחמים וחסדים על ישראל ע"ש. והטעם הוא כמבואר לעיל, שע"י שמאמין שהצרות והיסורים הם חסדים נסתרים שמעלמאי דאתכסיא שהוא למעלה מעלמא דאתגליא, עי"ז מגלים את החסדים, שיהי' בגלוי לעין כל, ונעשה מזה יום טוב לישראל.

ועפ"י ז"ל ברמז מאז"ל (יבמות טו), "א"ל לוי לרבך מאי איריא דתני ט"ו ליתני ט"ו", א"ל כמדומה לי שאין לו מח בקדקדו וכו", ולכא"ו יפלא שיאמר רבינו הקדוש לתלמידו לוי בלשון זה. ולהנ"ל יתכן לומר, שרצה לרמז זו שצריך ליתן לב ומח ברמז מספר ט"ו בדייקא, שבא לרמז לשם י-ה שהוא פוטר כל הצרות מישראל. והוסיף לי ע"ז יהודי יקה, שרצה לרמז לו, שרמזו כן בשם י"ה השייך לעלמא דאתכסיא, שהוא בחי' חכמה ובינה, שהם בחינת מוחין, והכיצד אין לו לזה מח בקדקדו להתבונן ברמז זה של המוחין.

ועפ"י יש לרמז בדברי הכתוב "ותקח הצעיף", שהעצה לקחת שפע פורנסה שעם ישראל צריכים לה לצורך עבודת השי"ת - הנרמזת בתיבת "צעף", הוא ע"י "ותתכס", שמאמינים באמונה שלימה שהיסורים הם חסדים גבוהים מעלמא דאתכסיא, המכוסים במעטה קנאה ונקמה כמ"ש "מעטהו קנאה", אבל בתוך הכסוי וההסתרה, הרי "סתרו ישר", חסדים פשוטים. והעצה לגלות החסדים היא אמונה, וכמ"ש "עצתו אמונה", ועי"ז נפעל גילוי האמת, וכמ"ש "פעולתו אמת", שהכל טוב גמור. וזהו מ"ש האוהב ישראל, שע"י פסוקי דזמרה שאומרים ישראל בשמחה, מבטלים הדינים ומעוררים החסדים, כי ע"י האמונה שתוכו רצוף אהבה, מגלים את האהבה, ומעוררים את החסדים.

ובספה"ק אוהב ישראל להרה"ק מאפסא זי"ע, כתוב עה"פ "ויצא יצחק לשוח בשדה", שלפי שיצחק אבינו ע"ה היתה מידתו מידת החסד והגבורה, וערב הוא זמן של התגברות הדינים, רצה יצחק אבינו לתקן בחינתו, לסקל ולפנות הדינים הקשים מעל ישראל. ובפרט בעת הגלות שהם מפוזרים ומפורדים בין העמים, שצריך לפנות הדינים מעליהם ולעורר עליהם רחמים. וזהו "ויצא יצחק לשוח בשדה", שכאשר התבונן בחורבן הבית, אשר "ציון שדה תחרש" (ירמיהו כ"ו י"ח), יצא לשוח ולהתפלל על ישראל, לפנות הדינים מעליהם לעת ערב. וירא והנה גמלים באים", שראה והתבונן הגמול הטוב שיצא לישראל, מזה שיחזיקו בעבודת השי"ת ובשמירת התורה והמצוות, גם בעת גודל ההסתר והיסורים, ואז נח דעתו והסכים על הדבר. אמנם כשראתה רבקה זאת, "ותשא רבקה", היא השכינה, "את עיניה, ותרא את יצחק", שראתה את הצרות והיסורין שיעברו על ישראל בעת הגלות, ונכמרו רחמי"א מאוד והמו מעי' על בני, "ותפול מעל הגמל", כלומר שלא רצתה להסכים לזה שיהיו לישראל צרות ויסורין, הגם שיוכפל אח"כ שכון בלי שיעור וגבול, ואמרה לא הן ולא שכון. "ותאמר אל העבד, מי האיש הלזה ההולך לקראתנו", שמידתו של יצחק היא לגדונו, שאין אנו מסכימים לזה. "ויאמר הוא אדוני", כלומר זהו מידת הגבורה של יצחק. "ותקח הצעיף ותתכס", פירוש כשהשכינה רואה שבני ישראל בצער ובצרה, אז גם היא מתלבשת בלבושין אלה, ומשתתפת עמם בצרתם.

ידוע מ"ש בתניא קדישא (פרק כ"ו) ובאגרת הקודש (פרק י"א), הדעצה להתחזק במידת השמחה כאשר יש ח"ו יסורים בענייני בני חיי ומוזני, לדעת ולהאמין שמאתו ית' לא תצא הרעות, ושם למעלה הכל טוב, אלא היסורים הם חסדים נסתרים מעלמא דאתכסיא שהוא למעלה מעלמא דאתגליא. כי היסורים מקבלים השפעה מאותיות י"ה שבשם הוי' ב"ה, המורה על מוחין דחכמה ובינה, והיינו שצריך בינה יתירה להבין שאלו היסורים הם חסדים גמורים, אלא שאינם מושגים בשכל בשר ודם. וע"י אמונה זו שהכל טוב בתכלית, אלא שאינו מושג, נכלל ומתעלה הרע המדומה בטוב העליון הגנוז, ונעשה הכל טוב גם בגלוי. ועל השמחים ביסורים ארז"ל (שבת פ"ח) "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו", שע"י שמאמין שהכל

ויקה העבד עשרה גמלים
מגמלי אלניו וילך וכל טוב
אלניו צילו וכו' (מלכים ב', י)

ערבי גזר
מררים ערבים ממאורי החסידות
ההשפעות ע"י פעולות הצדיקים

היו גמליו של אברהם אבינו דומין לחמרתיה דר' פנחס בן יאיר שלא רצתה לאכול דבר איסור (והנה הרה"ק ז"ל הקשה כן על רש"י מסבירא שלו ותמיהני שנעלם ממנו דברי המדרש), ולא תירץ כלום. והנה כתב המתנות כהונה דאותו התנא המקשה סבר דלא היו זמומים, והנה אם כדבריו קשה למה ליה למימר מגמלי אדוניו דהוא מיותר. ומה שנראה לי בזה, דהנה עד עתה קאמר "אברהם אדוניו" כמ"ש וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדוניו, וכאן אמר "מגמלי אדוניו", "טוב אדוניו", הכל בסתם, אך הוא כמו שאמרו חז"ל (ב"ר פ"ט י"א) וכל טוב אדוניו, שנתן לו שטר מתנה באם יוגמר החיתון יהי כל נכסיו ליצחק, ואם כן כשנגמר החיתון היה למפרע הכל ליצחק, והנה אברהם אבינו ודאי בחן בגמליו שלא היו אוכלים גזל ולא היה צריך לזממם, אבל גמליו של יצחק לא נבחנו עדיין, והנה כעת העבד לא ידע עדיין מי הוא אדוניו ושל מי הם הגמלים, כי אם יוגמר החיתון הרי הוא ובהבדל הגמלים הם של יצחק, ועדיין לא נבחנו, וז"ש סתם מגמלי אדוניו וכל טוב אדוניו, והבן, ויש לכיין גם כן בכונת המדרש שאמר גמליו של אברהם אבינו נכרים היו וכו' יוצאים זמומים, לא אמר שהיו זמומים, רק יוצאים זמומים, שמעצמם לא פתחו את פיהם לנטות ימין ושמאל.

וזהו פירוש ויקח לו העבד עשרה גמלים, הוא הצדיק העבד נאמן המשפיע לישראל כנ"ל הוא לוקח לעצמו עשרה גמלים, רצה לומר כל העשיות ועובדות וגמלות חסדים דכל העובדות נקראים גמילות חסדים הוא מכניס הכל אל הקדושה המרומז בעשה. וזהו עשרה גמלים מגמלי אדוניו, שהוא מדבק עצמו במדת הקדוש ברוך הוא אדון הכל. על דרך שאמרו חז"ל (ע"י ספרי פ"ו קק"ב פ' מט) הדבק במדותיו מה הוא רחום כו'. וכל טוב אדוניו בידו, רצה לומר אז השם יתברך נותן בידו ורשותו של הצדיק ומוסר לו כל הטובות והשפעות שישפיע לישראל. ויקם וילך אל ארם כו', שהוא פועל בקדושתו שגם הדברים הגשמיים מוליך ומביא אל אורות הגדולים וזה רמז ארם, לשון רמאות. נהרים, הוא לשון אורות. ויברך את הגמלים, רצה לומר שכל זה הוא על ידי שהוא משבר עצמו על כל גמליו ומדותיו.

(אגרא דכלה) (נודע אלימלך) (ב"ר פ"ט י"א) עשרה גמלים מגמלי אדוניו, מגמלי של אברהם אבינו נכרים היו, בכל מקום שהיו יוצאים יוצאים זמומים. והנה להלן בפסוק ופתח הגמלים (ב"ר ל"ב) ואמרז"ל שהתיר זממיהן (הובא ברש"י), הקשו במדרש

ובזה"ק ריש פ' חיי שרה אי' שלכן נקראת "מכפילה" ע"ש שהיא כפולה וקשורה לירושלים ששם שער השמים! ובספר בית ישראל (לרבי ישראל בן רבי אליעזר בנבשתי זצ"ל) בדרוש ל"א מביא בשם התולדות יצחק [להרה"ק רבי יצחק קארו - דודו של מרן הבית יוסף זי"ע] שא"א ע"ה גילה לשרה אמנו את סוד מערת המכפילה, ומה שהשיג בזה שהוא שער השמים ופתח הגן עדן, ולכן כאשר א"א הלך לעקידת יצחק, הרגישה שרה אמנו כדרך הצדיקים שיודעים ומרגישים שקרב זמן הסתלקותם לעוה"ב.

והנה כמו שמוזב בזה"ק (וזהו חידושי ע"ג ע"ה) שקודם שבא א"א למערת המכפלה, היו רבים שביקשו להקבר שם, אך מלאכי השרת היו שומרים על המקום שלא יוכלו להכנס, והיו רואים אש בוערת שם ולא היה שייך להכנס לשם! עד שבא א"א, ומלאכי השרת הכריזו לפניו שאדה"ר קבור שם, ומוכן המקום לאברהם יצחק ויעקב, והריח ריח הבשמים של הג"ע שם. והנרות הדולקים כנ"ל. ומובא בילקוט ראובני ובזה"ק ומדרשים, שאם עפרון היה יודע סוד המערה והיה רואה מה שראה שם א"א, לא היה מוכר אותה לעולם!

והנה כיון שמערת המכפילה הפנימית היא הממוצע בין רשות היחיד - יחידו של עולם - גן עדן העליון, ובין רשות הרבים עולם העשיה שלנו (עיי' שבת דף ט' שאסקופא משמשת שתי רשויות פתח פתוח בחוץ - פתח נעול בפנים) שלכן נקרא כל העיר שבה מערת המכפילה - "חברון" ע"ש שבעיר זו יש חיבור בין עליונים לתחתונים. ומאחר ששם פתח הגן עדן, ובפתח הג"ע יש את להט החרב המתהפכת שלא יוכלו להכנס לשם, לכן מובא בילקוט ראובני שעפרון היה רואה שם רק חושך ואפילה, ובכל פעם שהיה רוצה להכנס למערה לראות מה יש שם, היה רואה כמו שד שרודף אחריו עם חרב לרוצחו. ולזה צוחר בגימ' ש"ר ואותיות רוצח! וזהו "המערה אשר בקצה שדה", שמועלם לא נכנס בה מרוב פחד ובהלה מאותה מערת שדים ומיקים רעים!

והנה מובא בארז"ל ב"בליקוט" שכאשר נמצא דבר קדוש בשבי אצל החיצונים - הם אוזרים בזה בכל הכח - וצריך להוציא הקדושה משם רק ע"י מעשים פלאיים, כמו נשמת משיח בלוט ובנותיו, יהודה ותמה, ישי ואמו של דוד ודוד ובת שבע ורות ובעוז, שלא ירגישו החיצונים שמוציאים הקדושה מתחת ידיהם.

וממשיך התולדות יצחק שלכן שרה אמנו לא רצתה למות בבאר שבע, כיון שאז היו צריכים להביאה משם לקבורה בחברון, ואז היה מאד קשה להוציא הפערה מהקליפות, שעפרון היה מרגיש שיש כאן איזה ענין נסתה, שהרי כבר לא היו בחברון שלושים ושמונה שנים, ומה פתאום מביאים את הנפטרת בבאר שבע עד חברה. ולא יסכימו למוכרה בכלל, או במחיר גבוה כ"כ שא"א לעמוד בזה. שהרי היה ערוץ נבהל להון. ואם יש שיהיה ענין לטלטל מת לאיזה ענין רוחני - ושמע שזה יקר בעיניו וא"כ המחיר ג"כ צריך להיות יקר ביותר. מה עשתה שרה אמנו, עמדה ונסעה לחברון בעודה בחיים חיותה, וכיון שנפטרה אח"כ בחברון, לא יתפלא עפרון מדוע באים לקבורה דוקא שם אחרי ששם נפטרה, ולא רוצים לטלטלה - ועכשיו נפלא ההבנה בדברי המדרש "זממה שדה ותקחנה", ששרה אמנו תכננה וזממה שיהיה שייך לקחת המערה!

ומחדשים חידוש נפלא, שבעצם לא היה לא"א שום איסור של לא תחמוד במערת המכפילה. שמה שקיבל עפרון בירושה את המקום של המערה הוא רק החלק הגשמי שלה, אבל כיון שמעולם לא השיג ולא יכול להשיג את ענינה ומעלתה הרוחנית, א"כ בזה החלק הרוחני לא זכה מעולם. ולפ"ז היו א"א ועפרון שותפים, לא"א היה החלק של הקדושה הרוחנית שבמערה, ועפרון יש לו את החלק הגשמי שבמקום. וזהו "גר ותושב אנכי עמכם", גר בחלק הגשמי, ותושב בחלק הרוחני. וכל חמדת א"א לא היתה כמובן לגשמיות המערה.

"לא תנחשו" (א)

בפרשתינו מצינו באליעזר עבד אברהם שעשה סימן לעצמו לברר הנערה הראויה להיכנס לבית אאע"ה וע"כ אמר "והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם לגמלך אשקה אתה הוכחת לעבדך ליצחק" וכו', וזה המקור לגדר יחוש כדאיתא בגמ' (חולין צ"ה) בסוגיא של איסור נחוש, אמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם אינו נחוש. ע"כ נתחיל לעסוק השבוע באיסור נחוש מקורו, טעמו, גדרו וכל הדינים המסתעפים מאיסור זה, ולהסביר הסימן שעשה אליעזר עבד אברהם שמוה מסתעפים אופני היתר לאיסור נחוש וכדלהלן.

מקורו וגדרו: מצינו בתורה"ק פעמיים איסור נחוש א. לא ימצא בך וכו' מנחש (דברים י"ח טו). ב. לא תנחשו ולא תענונו (ויקרא י"ט כ"ו). וכמו"כ בגמ' (סנהדרין סה, ס"ג) ג"כ מצינו בב' מקומות ובכל פעם ממקור אחר. בגמ' (סנהדרין ס"ה) תנו רבנן מנחש זה האומר פתו נפלה מפיו, מקלו נפלה מידו וכו', והשני בגמ' (סנהדרין ס"ה) תנו רבנן לא תנחשו כגון אלו המנחשים בחולדה ובעופות ובדגים. והא דהביא הגמ' לכל מקור דוגמאות שונות ע"כ צריך לומר שיש כאן שני סוגי נחוש, נחש שאדם עושה לעצמו, ואין בבחירת סימנים אלו כל ידע או מקצועיות אלא הם נבחרים באופן אקראי כפי ראות האדם ועובר ע"ז משום לא תנחשו (ומצינו בזה מחלוקת כדלהלן), ויש איסור נחוש בסימנים מסוימים שהחכמים הבקיאים בניחושים יודעים לשים את האצבע ולומר שתופעה זו הינה בכלל הסימנים, וע"ז קאי הלאו לא יהיה בך וכו' מנחש, דהשווה הפסוק לקוסם ולמעונן היות זה אומנות ע"כ (נדרך לגר חולין צ"ה).

טעמו: ב' טעמים נאמרו א. לפי שענינים אלה הם דברי שאענון וסכולות גמורה, ולעם קדוש אמיתי אשר בחר הקל לא יאות להם שישעו בדברי שקר. ב. ועוד שהם סיבה להדיח האדם מאמונת השם ומתורתו הקדושה ולבוא מתוכם לכפירה גמורה שיחשוב כל טובתו ורעתו וכל אשר יקרהו שהוא דבר מיקרי לא בהשגחה מאת בוראו ע"כ דברי החינוך (מצוה מט"ו).

ניחוש ע"י סימנים: כאמור לעיל דאף שניחוש הבא מאליו כגון צבי הפסיקו בדרך פתו נפלה מפיו וכו' יש בו איסור נחוש לכו"ע, מ"מ נחוש ע"י סימנים שאדם קובע לעצמו מצינו בזה מחלוקת כפי שיבואר וכדי לבאר היטב סוגיא זו באיזה סימן מותר לכו"ע ובאיזה סימן נחלקו הפוסקים, צריך להביא את המקורות ולבאר לפ"ה הנפק"מ שיוצא מזה לדינא וכדלהלן.

א. ניחוש אליעזר עבד אברהם: בגמ' חולין (צ"ה) מסופר על רב בדרכו לבית חתנו הגיע לשפת הנהר, ראה רב מעבורת שבאה לקראתו מהעבר השני של הנהר בלא שזימנה אמר שסימן היא שיהיה לי י"ט בבית מארחי בלילה שאלון שם, ולבסוף לא אכל את הבשר. ונתקשו בגמ' אמאי לא אכל את הבשר, אי נימא מצד שהיות ועשה סימן לעצמו ע"י הנהר קעבר על איסור נחוש, הא קי"ל דכל ניחוש שאינו כאליעזר עבד אברהם אינו נחוש. ונתקשו הראשונים במאמר זה האם הכוונה לאיסור וא"כ צ"ע על אליעזר עבד אברהם שעבר על איסור נחוש, או הכוונה לגבי היתר, והכוונה לגבי לסמוך עליו איזו סוג נחוש אפשר לאדם לסמוך עליו ולעשות מעשיו ע"פ זה, ויתבאר להלן.

ב. האמוראים עשו סימן: בגמ' (טו) מבואר על כמה אמוראים שעשו סימנים לדעת האם לצאת לדרך או לא, כגון רב בדיק במברא (חולין צ"ה) (ופירש"א א"א מוזמנת לו אויל ואם קבשי מצאה לא אויל), ושמואל בדיק בספרא (פירש"א בודק בספר שלפניו אדם מזמנן לו פסוק טוב ה' הולך, ור' יוחנן בדיק בינוקא (דשיל ליה פסוק לי פסוק), וצריך להבין היאך לא חששו לניחוש.

ג. אופנים שאין נחוש בסימנים: בגמ' (טו) מבואר עוד, תניא רשב"א אומר בית תינוק ואשה אע"פ שאין נחש יש סימן, וצריך להבין אמאי יש סימן ואין בו משום נחוש. ונחלקו הראשונים בביאור גמ' זו ויבאר להלן. ונחלקו הראשונים להלכה אם יש בסימנים איסור נחוש, ותלוי בביאור סוגיות אלו וכל אחד לשיטתו מסביר כמין חומר כל הסוגיות וכדלהלן.

י"א דלא נאסר כלל לעשות סימנים [הראב"ד והרד"ק, דס"ל דלא נאסר רק מה שנהגו בעלי דיעות הרעות שקבעו להם מנהג חוק עליהם וחושבים כי הם מטיבים ומריעים, וכגון ניחוש של צבי הפסיקו בדרך פתו נפלה מפיו, אבל סימנים שכל אחד קובע לעצמו בדרך אקראי אין לזה חשיבות. ואליעזר עבד אברהם לא עבר על איסור נחוש דא"כ לא היה ה' בעזרו. וכונת הגמ' כל ניחוש שאינו כאליעזר אינו נחוש - לא מצד איסור, אלא הכוונה שאין לאדם להתייחס לסימן ולראות בו משמעות רק כאשר קבע לעצמו שזה יהיה סימן כמו אליעזר, אבל סימן שלא קבע לעצמו לפני כן אין בו שום משמעות. וא"כ מובן על אמוראים שעשו סימן לעצמם לפני יציאתם וכן בית שדה ואשה לא קשה לשיטתו דהרי סימנים מותר].

וי"א אף המששים לעצמו סימנים (כמו אליעזר עבד אברהם) נאסר (תנ"כ תוס' ר"ד), ולפ"ז צריך לבאר הסימן שעשה אליעזר האם אליעזר עבד אברהם עבר על איסור נחוש: הקשו הראשונים ואחרונים אין יתכן שעבר אליעזר על איסור נחוש, ומצינו כמה תירוצים בזה ויוצא מזה נפק"מ להלכה וכדלהלן.

י"א דאצל עבד אברהם לא היה כלל ניחוש דלא סמך על ניחושו, דבאמת הסיפור אצל אליעזר היה דלא נתן הצמידים על ידיה רק לאחר שהגידה לו בת מי היא, ואע"ג דכתיב ויקח האיש נזם זהב ואח"כ כתיב ויאמר בת מי את, אין מוקדם ומאוחר בתורה (תוס', תנ"כ) ולפ"ז מובן הגמ' כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם אינו נחש היינו דאסור לסמוך על מעשה פני זוגאה שהיה במעשה דאליעזר אך עדיין צ"ע לפי מהלך זו כיצד האמוראים סמכו על סימנים בצאתם לדרך.

וי"א דאצל עבד אברהם לא היה ניחוש הדיה יודע בוודאות שאל יזווג לו ליצחק אלא אשה הנאה במעשיה, ולכן התנה שאם תהיה אשה כ"כ גדולה במעשיה סימן שהיא הראויה ליצחק [הר"ן בחידושי חולין צ"ה, דס"ל דלא נאסר ניחוש אלא כאשר אדם עושה לעצמו סימן שאין בו הגיון כלל לתועלת או להפסד בדבר שמתפק בו, כגון נפל פתו מפיו וכי"ו], דאין בו שום הגיון, אבל הרוצה לצאת לדרך ועושה לעצמו סימן אם ירד גשם לא אצא ואם לא ירד אצא הוי סימן שיש בו הגיון דכך הוא מנהגו של עולם. ולפ"ז הכוונה כל ניחוש שאינו כאליעזר עבד אברהם היינו כל מעשה ניחוש שאין בו הגיון כלל שאין אדם סומך עליו כפי שסמך עליו אליעזר על הסימן המתור לו - אין בו איסור כלל. ואמוראים סמכו על סימנים הם לא סמכו בוודאי על הסימן, אלא היה להם סיבות אחרות שבגללם לא רצו לצאת ועשו סימן לסניף בהחלטתם].

וי"א דאליעזר לא עבר על איסור לא תנחשו מכיון שכל מעשיו היו ברוח הקודש, והקדים תפילה לסימן, א"כ בטח רק בה' ובכותו של אאע"ה שיזמין ליצחק יזוג הגון בדרך נס. ואיסור לא תנחשו הוא רק באופן שתולה את מעשיו בסימן ואינו בוטח בה' (ב"ח, וזה כונת הגמ' כל נחש שאינו כאליעזר אינו נחש היינו נחש שסומך לגמרי על הסימן כמו אליעזר שסמך לגמרי על הסימן).

לטרורח מיל עבד קדיש וקדושה

כתב השו"ע (סימן צ סט"ו) שעבור תפילה במנין, יש ללכת עד מיל, והיינו אם נמצא בביתו צריך לטרורח וללכת מיל (2000 אמה - בקילומטר), כדי להתפלל במנין, ואם נמצא בדרך, אם זה לפניו, יש לטרורח וללכת עד 4 מיל, ולאחריו עד מיל.

ויש להסתפק מה הדין באדם שהיה אנוס ולא היה יכול להתפלל במנין, ולכן התפלל ביחידות, לאחר כשעתיים התפנה מאונסו, וכעת יכול ללכת לבית הכנסת, כמה חייב לטרורח וללכת בשביל לשמוע קדיש וקדושה ברכו וקריאת התורה, האם גם לזה צריך לטרורח עד מיל, או שהטירוח הוא רק בשביל תפילה בציבור.

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: כשנכנה לו החשמל, אם מותר לו לקרב תינוק למתג שידליק את החשמל.

תשובה: יש שלש דרגות בתינוק, א. תינוק שאינו בר הבנה, ב. תינוק שלא הגיע לחינוך, ג. שהגיע לחינוך.

א. אינו בר הבנה - תינוק שאינו בר הבנה כלל, והיינו שאינו מבין כשאומרים לו שזה אסור לעשות או לאכול (בדרך כלל עד גיל שלש), אין צריך להפרישו כלל מאיסור, לא כשאוכל נבילות, ולא כשמחלל שבת אפילו באיסור של תורה (כגון כשרואה מדליק חשמל בשבת וכו'), כיון שאינו מבין כלל הענין מה שמונעו ומפרישו, אבל אסור לספות לו איסור בידים. (משנה ברורה סימן שמג סק"ג). ואם עושה לדעת הגדול, כגון שמבין שרוצים שידליק את האור, אסור, וכשעושה זאת ליד אביו, יתכן שעובר על שביתת בנו.

ב. לא הגיע לחינוך - תינוק שמבין כשמסבירים לו שאסור, אבל עדיין לא הגיע לחינוך, מוטל על האב (ויש אומרים שגם על אמו) להפרישו מאיסור ואפילו מאיסור דרבנן, אבל אחרים הרואים אותו עובר איסור, אינם מחויבים להפרישו.

ג. הגיע לחינוך - כשהגיע לגיל חינוך (לגבי שבת - כשיודע מעיין שבת) נחלקו בזה הפוסקים, יש אומרים שרק אביו ואמו צריכים להפרישו מחילול שבת, ויש אומרים שגם אחרים צריכים להפרישו, ולמעשה פסק **במשנ"ב** (שם סק"ג) שבאיסור דאורייתא, כל ישראל מצווין להפרישו, ובאיסור דרבנן, רק הוריו מצווים להפרישו.

נמצא שתינוק שאינו בר הבנה, אסור לספות לו בידים איסור, אבל אם עושה מעצמו, אין צריך להפרישו. ויש לדון מה נחשב לספיה בידים, שהנה כתב במשנ"ב (שם סק"ג) שיתן לו לשחק במאכל איסור, יש לחוש שמא יאכלנו, ונחשב כמאכילו בידים ואסור.

מצד שני נאמר במסכת יבמות (דף ק"ג ע"ב) שלרב יצחק בר ביסנא נאבדו מפתחות בית המדרש ברשות הרבים בשבת, ושאל את רבי פדת מה לעשות, ואמר לו שביא שם קטנים לשחק, והם ימצאו את המפתחות, ויביאו אותם אליו, והטעם שקטן העושה איסור אין ב"ד מצווים להפרישו.

נמצא שחז"ל אסרו לתת לו בידיו מאכל של איסור, והתירו להביאו למפתחות, ובטעם החילוק ביניהם, נחלקו פוסקי זמננו, **באורחות שבת** (פכ"ד ס"ח) כתב, שאת המאכל נותן לקטן בידים, משא"כ במפתחות מקרב את הקטן למפתח, ולפי זה כתב, שגם מותר לקרב תינוק שאינו בר הבנה למתג חשמל, למרות שידליק או יכבה, ובלבד שהקטן לא יבין שרוצים שידליק, ובוודאי שלא ירמוז לו להדליק, שאז הוא קטן העושה לדעת גדול ואסור, ואם הוא בנו, עובר גם על שביתת בנו.

מאידך דעת מן הגר"ש **אלישיב** זצ"ל שאין נפקא מינה בין מקרב את האיסור לתינוק, או שמקרב את התינוק לאיסור, ובשניהם אסור, ורק במפתחות התירו משני טעמים, א. כי שם מדובר שאינו מקרבו ממש למפתחות אלא בסביבות המקום, והקטנים מוצאים זאת מעצמם, ב. ששם המפתחות אינם חפצא של איסור, אלא האיסור הוא שיתלטלם לאחר מכן, ולכן אסר לקרב תינוק למתג החשמל, גם אם התינוק עושה זאת מעצמו.

ויש לציין שכל זה שהתירו הוא רק כשיש בזה צורך גדול, אבל בוודאי אין להקל בזה בשבת, שלא לצורך, כי יש בזה זלזול בכבוד השבת, שנותנים לתינוק להדליק ולכבות את החשמל, וזה גורם גם להקל לרמז לו, וגם בגיל לפעמים מקילים גם יותר מהגיל המתור.

ליקוטי אמרים • פרק י"ב

הנשק שעוזר לבינוני לנצח במלחמה

נפשו להשם, מתוך דביקות ואהבה רבה, מכח זה נשאר רושם במוחו, והיינו ש"נרשם" במוחו ונגמר בהחלטה גמורה שהוא לא שייך בכלל למושג של עבירה למרות את פי השם ורושם זה בצירוף "ראה ואהבה המסתרת בלב כל אדם תמיד" נותנים לו עוז ותעצומות שיהיה כל היום במצב של "לא עבר עבירה מימיו וגם לא יעבור לעולם".

"ולא רק בחלק ה'מעשה' יש לו שמירה והגנה שלא יחטא אלא "ואפילו במוח לבדו להרהר ברע אין לו (ד"ר שחלל השטא) שליטה וממשלה להרהר ח"ו ברצונו שבמוחו שיקבל ברצונו חס ושלוש הרהור זה הרע העולה מאליו מהלב למוח כנ"ל, אלא מיד בעלייתו לשם דוחהו בשתי ידיים ומסית דעתו מיד שנוכר שהוא הרהור רע, ואינו מקבלו ברצונו אפילו להרהר בו ברצונו וכל שכן להעלותו על הדעת לעשותו ח"ו, או אפילו לדבר בו, כי המהרהר ברצונו נקרא רשע באותה שעה, והבינוני אינו רשע אפילו שעה אחת לעולם".

כי אכן, מבאר ר' לייב, "לבד ממי שהוא במדרגת צדיק, אין ביכולת האדם למנוע ממחשבתו שלא יעלה במוחו שום דבר חטא והרהור עבירה, אלא שכל מה שמתבקש מהאדם, הוא לדחות מיד את המחשבה רעה הזאת".

"ובאמת מכח אותו רשימו במוח, ואהבה ויראה המסותרת בלב, יכול הבינוני להזכר מיד שזה הרהור עבירה, ולדחותו בשתי ידיים, וגם לא לדבר מזה כלל. כך הוא מוגן במשך כל היום כולה ממחשבה דיבור ומעשה של איסור".

"טייערע ברידער!" מעורר ר' לייב את החבריא היושבים ומביטים בו בשקיקה, "לא רק בענינים שבין אדם למקום יש דעה לנפש הבהמית, אלא גם בדברים שבין אדם לחבירו צריך שמירה יתירה שלא יגבר עליו הנפש הבהמית ויכשיל אותו חלילה".

"וכן בדברים שבין אדם לחבירו, מיד שעולה לו מהלב למוח איזו טינא ושנאה חס ושלוש, או איזה קנאה או כעס או קפיצא ודומיהן, אינו מקבלו כלל במוחו וברצונו". זאת צריכים אנו לזכור מחודר ר' לייב, "מחשבות כאלו מאחד על רעהו, הרי הם גם כן הרהורי עבירה שצריך לדחותם מיד".

"ולא רק שצריך לדחותם מיד "ואדרבה, המוח שליט ומושל ברוח שבלבו לעשות ההיפך ממש, להתנהג עם חבירו במיית חסד וחביבה יתירה מודעת לו, לסבול ממנו עד הקצה האחרון, ולא לכעוס חס ושלוש, וגם שלא לשלם לו כפעלו חס ושלוש", את... היש לנו אזהרה נמרצת של הרבי יותר מזה? אשר דורש מאתנו שלמות בכל המובנים ממש, לא רק שצריך לסבול ממנו, לא לכעוס עליו, לא לשלם לו חס ושלוש "אלא אדרבה לגמול לחיבים טובות, כמו שכתוב בזהר ללמוד מיוסף עם אחיו".

השמש כבר נטתה למרכז הקריע כאשר פנחס'ל חצה את מפתן בית המדרש שעה שכבר חזר מביתו לאחר שגמר תפילתו. הצצה חטופה לפינת בית המדרש הספיקה לו להבחין בר' לייב העומד במקומו, וטליתו מופשלת על פניו, ולמרות הקור העז ששרר בחוף ניכרה בה היטב ליחלוח הזיעה אשר נטף ממנו. "אה, התפילה של ר' לייב הוא 'שם דבר' בעיירה" - נאנח פנחס'ל לעצמו, שעות ארוכות שקוע בה ר' לייב, כאשר ליבו ומוחו דבוקים ואחודים במלך מלכי המלכים, "חתיכה הראויה להתכבד מסדר יומו מקדיש ר' לייב לעבודת התפילה", חושב פנחס'ל, "פלא איך נשאר לו זמן גם לכל סדרי לימודיו המרובים ומעשיו הטובים, נו, מתוך שחסידיהם הם תורתם מתברכת" - מסכם פנחס'ל בליבו.

ואכן, כאשר התיישבו יחד לפארברענגען ונסוב השיח על הדגש המיוחד אשר ניתן לעבודת התפילה בתורת החסידות ועל הכתר והעטרה אשר יוצא מתפילות ישראל כל מקום עם פרוחיה וכפתוריה, אלו מתפללים בהתלהבות וכה, ואלו במתינות ומוח, כאשר יחד כולם קדושה משלשים ליוצר הכל.

וכאן העלה פנחס'ל את אשר לבבו ואמו, "מלבד מה שאנו יודעים על מעלת התפילה ועל ההתקשרות שיש בזה עם חי העולמים, מה אנו לוקחים מזה לעבודת השם במשך כל היום, ובפרט אנשי מעלה אשר מקדישים לזה פרק זמן נכבד ביותר מסדר יומם, הלא דבר הוא".

"אי אי א"י, נאנח ר' לייב, "כאשר נסתכל ונראה איך מועילה עבודת התפילה בשביל הבינוני, אשר על ידה ובזכותה הוא ניצב על מדרגתו המיוחדת והגבוהה "שלעולם אין הרע גובר כל כך לכבוש את העיר קטנה", נבין את מעלתה ואל מה עלינו לשאוף ולהגיע אליה".

"ובכן, למדנו שעל אף שבשעת התפילה הבינוני הוא במצב של אהבה עזה כרשפי אש, ברם, אחר התפילה, הוא שוב חוזר למצב של "כאילו לא התפלל כלל" ואפילו יכול להתאווה תאוה לכל עניני גשמיות בין בהיתר ובין באיסור ח"ו", וניצב הוא בפני מלחמה קשה עם אותו כסיל עיקש אשר מהחלל השמאלי שבלב שולח אל מוחו מחשבות רעות והרהורי עבירה שהוא צריך לדחותם תיכף ומיד".

"ואמת שכבר דרשנו וחקרנו היטב שביכולת הבינוני לעמוד כחומה בצורה מפני שמטבע הבריאה שטבע הקב"ה, נתן לו את הכח של מוח שליט על הלב, אבל גם זאת למדנו שכדי שהאור ידחה את החושך הרי זה צריך להיות אור בגילוי, דהיינו יורה שמאיר בתוקף ועיי"ו ידחה את החושך, ונשאלת השאלה איך יכול הבינוני במשך כל היום כולו להיות במצב של מוח שליט על הלב".

"על זה אומר לנו הרבי "רק שלזה מועיל הרשימו במוחו ויראת השם ואהבתו המסתרת בחלל הימני, להתגבר ולשלוט על הרע הזה המתאוה תאוה, שלא להיות לו שליטה וממשלה בעיה, להוציא תאוותו מכח אל הפועל להתלבש באברי הגוף", זהו המעלה הגדולה שיש לנו, שאפילו אחר גמר התפילה, מכל מקום, כיון שבעת התפילה היתה התעוררות גדולה ותשוקה של מסירות

יעמוד על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

השמש המתקרבת לפנות את מקומה ללילה אשר כיום יאיר בנרות החנוכה הקדושים המאירים את החשכות, העבירה רטט קודש בלבות החסידים שהצטופפו סביב רבם הקדוש.

חיים דוד הופיע שם עם פאות רטובות, עם לב נשבר לשברי שברים ועם גוף תשוש ונלאה מהמאמצים הבלתי נלאים - בטבילה האחרונה שלקראת החג שהוא חזר עתה ממנה, בלי הכוס. הצטופף גם הוא בין החסידים.

"אה, מיר האבן שוין דערלעבט! ברוך שהחיינו!" נענה היהודי הק'. "הודו לה', הערב נוכח כבר לשתות בגביע הכסף הטהור!" הוסיף בצהלה.

החסידים לא הבינו למה פניו של חיים דוד מחוירות כסיד, חיים דוד לא חיכה שהם יבינו, תוך רגעים הוא כבר לא היה בביהמ"ד, הוא פנה למקווה בריצה...

"או שאני עולה עם הגביע או שאני נשאר במקווה" זעקה נשמתו בקרבו במסירת נפש, תוך כדי ריצה, משתיק ומחתיק את מחשבות הרפיון והיאוש שהיצר ניסה להכניס בו. "הרבי צריך את הגביע ואני אביא את זה!" ידע בבירור.

חיים דוד הגיע מהרה למקווה, ובצעדים בוערים ירד את מדרגות המקווה, עוד מדרגה ועוד מדרגה הוא מתכסה לגמרי במים, והוא ממשיך לצעוד בתבערת קודש כשידיו מגששות לכל עבר.

חיים דוד הרכין את עצמו, לארץ, והגביע היה שם. חיים דוד הביא את הגביע ליהודי הקדוש. בלילה בירך היהודי הקדוש על הגביע.

"עד כדי כך?" פנה הרה"ק ר' שלמה לייב מלענטשנא זי"ע אל היהודי הקדוש. "הרי ידעתם היטב היכן נמצא הגביע, עד כדי כך היה צריך לבטש את חיים דוד?"

לד' שלמה לייב לא היה ספק שענינו המאירות של היהודי הק' חזו בכל הנעשה בגביע לכל אורך הדרך, בענינו המאירות חזה את כל העניין הפלאי של הגביע, וביקש ללמוד, מה ראה היהודי הקדוש לנהוג בצורה הפלאית הזו עם חיים דוד.

"חסידים, וואס מער מ'קוועטשט ארויס, וועלן זיי ווערן בעסער כלים" קיפל הרה"ק במילים קצרות את סוד העניין.

אילולי הביטושים הגדולים לא היה העומק הגדול הזה של הביטול וההתקשרות שבלבו הבעור של חיים דוד. ידע היהודי הק' את עומק לבו של חיים דוד, ובביטוש אחרי ביטוש הוציאה לגילוי.

מזל טוב וגדיא יאה

ברגשי גיל וחדרה הגנו לשגר בזה ברכותנו המאליפות קדם האי גברא יקרא, צנא מלא ספרא מורה ודאין, משקה ממעיניו לעדרים, מאיר לארץ ולדרים, מרביץ תורה בגליונו מידי שבת בשבתו כמדורו הנפלא "נחלתי עדותיך", ה"ה

הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיתו למזל טוב ובשעט"מ

והגנו לברכו בכל לב שיהא לבניין עדי עד ובית נאמן בישראל ויזכה לראות דורות ישרים ומבורכים מזוינו זה ומכל יוצ"ה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא וכט"ס

"ובכן, נעים וידידים, עבודה רבה לפנינו, אך הדרך נהירה וברורה, המסילה העולה בית קל פרוסה לפנינו, קומו ונעלה כי יכול נוכל לה, חזק חזק ונתחזק".

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' ירחמיאל גרפיין שליט"א לרגל נישואי בנו הבה"ח כמר שלמה זלמן נ"י למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיהא בהניין עדי עד וידאה ממנו ומכל יוצ"ה רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' פינחס מילר שליט"א לרגל היבנס בנו הבה"ח כמר אברהם יהודא נ"י לעול תורה ומצוות בשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ה רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר